

Vytvořte oddíly národní obranné stráže, jež by Němcům znemožnily ničení komunikací, veřejných podniků budov, poškozování továrního zařízení, ničení zásob potravin a surovin!
Rolníci! Postavte se na ochranu vesnic a svých hospodářství. Uchraňte před Němci svůj majetek, své zásoby, své zemědělské stroje.

Spolu s těmito výzvami apelujeme na Národní výbory, aby se všude chopily vedení bojových národních akcí a v osvobozených místech a oblastech aby se ihned ujaly veřejné správy ve jménu národa a lidu, ve jménu našem, ve jménu vlády československé Národní fronty.

Veškeré obyvatelstvo českých zemí vyzýváme, aby všude šlo s vděčností a bratrskou láskou v ústřety Rudé armádě-osvoboditelce.

Na osvobozeném území nechť pak obyvatelstvo pokládá za svůj první úkol všemožně pomáhati Rudé armádě v jejím postupu, a to okamžitou opravou železničních tratí, mostů, cest, stejně jako obnovením výroby, zajištěním zásobování, nemocniční péčí atd. Za postupující Rudou armádou nechť se všude nadšeně uskutečňuje hromadný vstup do řad československého vojska.

Čechové a Češky!

Jednota a svornost národních řad jest v této chvíli příkazem nejsvětějším. Podejte si všichni bratrsky ruce a bez rozdílu politické příslušnosti, bez rozdílu stavu a třídy a bez rozdílu náboženského vyznání se semkněte v jednu širokou národní frontu, která by byla schopna urychlití pád německé okupační moci a zrádného háčovského režimu.

Naplňte celou zem duchem ofensivy, bojové odvahy a vítězného sebevědomí. Dejte vyvřítí ze svých srdcí živelné nenávisti vůči německým katanům. Vzpomeňte na všechna hrozná muka během šesti let německé okupace a uvědomte si, že nyní přišla chvíle odplaty za krvavé popravy Heydrichovy, Dalugeovy a Frankovy, za smrt popravených a umučených, za utrpení vězňených, za ponížení zotročených, za slzy a žal tolika nešťastných rodin našeho národa. Jděte účtovat s Němci za všechna jejich zvěrstva a neznejte slitování s německými vrahy. Zúčtujte nemilosrdně i se zrádci národa a republiky!

Český národe! Bratři a sestry!

Osvoboditelská vojska pochodují již po české zemi. A jejich vítězný pochod burcuje všechny Vás k boji, aby již brzy byly všechny české kraje zbaveny německé hrůzy, aby zmučená česká vlast mohla již brzy plně volně vydechnouti a aby již brzy v osvobozené Praze mohla slaviti svůj veliký triumf osvobozená naše republika.

Sešikujte se a následujte výzvy vlády Národní fronty Čechů a Slováků, která si dala za program nejen vítězné dovršení československého osvobozovacího zápasu, ale i zajištění nového života v osvobozené republice v duchu lidové demokracie, sociálního blaha a všestranného pokroku.

Vzhůru do boje za plné osvobození republiky!

Vláda
Československé republiky.

AŮD KSČ Praha, Nespořádaný materiál. Tisk.

[217]

1945, 17. duben. Košice. — Usnesení československé vlády o zbavení reakčních důstojníků nejvyšších velitelských funkcí v čs. armádě.¹

Změny na velitelských místech branné moci.

Čten dopis presidenta republiky ze dne 8. dubna 1945 o této věci, jehož obsah vzat na vědomí.

¹ 1. čs. vláda Národní fronty již ve svém košickém období věnovala velkou pozornost demokratizaci armády v duchu Košického vládního programu. Již na své první schůzi 5. 4. 1945 schválila usnesení předsednictva mí-

U s n e s e n í : Vláda schvaluje opatření, učiněná předsednictvem vlády ve smyslu usnesení schůze vlády, konané dne 6. dubna 1945, t. j. podání těchto návrhů prezidentu republiky:

1. aby zprostil div. generála Sergěje Ingra funkce hlavního velitele branné moci;
2. aby zprostil div. generála Bohuše Miroslava funkce náčelníka štábu hlavního velitele branné moci;
3. aby zprostil brigádního generála Františka Moravce funkce podnáčelníka štábu hlavního velitele branné moci.

Provedením pověření: ministr národní obrany.

ÚPV Praha. Zápisy ze schůzí 1. vlády, ze zápisu 4. schůze. Orig.

[218]

1945, 20. duben. Košice. — Článek „Národní obrody“¹ o poslání a úkolech Jednotného svazu slovenských rolníků.

S j e d n o c o v a n i e p r a c u j ú c e h o l u d u

V těchto dnech bol z iniciativy Národního frontu utvorený Přípravný výbor Jednotného svazu slovenských rolníků.² Jeho úlohou je organizovať rolníkov do jednotnej záujmovej roľníckej organizácie.³ Přípravný výbor povedie Jednotný svaz slovenských rolníků až do svola-

nisterské rady ze 4. 4. 1945 o zřízení Vojenské rady, která se skládala z náměstků ministerského předsedy Kl. Gottwalda a J. Davida, ministra národní obrany, státního sekretáře ministerstva národní obrany, ministra vnitra, hlavního velitele, zástupce hlavního velitele a šéfa generálního štábu. 6. 4. 1945 se pak vláda usnesla rozšířit Vojenskou radu o dalšího slovenského člena a 17. 4. byl jmenován osvětový důstojník 1. čs. armádního sboru Jar. Procházka zapisovatelem Vojenské rady.

Na druhé schůzi vlády 6. 4. 1945 byl generál Svoboda pověřen funkcí hlavního velitele, náčelníkem štábu byl jmenován generál Boček, generálové Ingr a Najman poslání na zdravotní dovolenou a Gák zbaven funkce čs. zástupce u velitele spojeneckých vojsk a dán do penze. Tato opatření spolu s usneseními vlády ze dne 17. 4. 1945, jež uveřejňujeme, jakož i jmenování příslušníka KSČ náčelníkem obranného zpravodajství při MNO znamenala první citelné oslabení posic buržoazie ve vedení čs. armády.

Na své čtvrté schůzi 17. 4. 1945 se též vláda usnesla, aby byla zesílena politická kampaň mezi obyvatelstvem pro mobilizaci branců a jejich vstup do čs. armády, aby byla ve všech obcích na osvobozeném území Slovenska, kde byla vyhlášena mobilizace, provedena důsledná a přísná kontrola osob, podléhajících mobilizací a proti nenastoupivším přísně zakročeno. Okamžitě mělo být přikročeno k budování slovenských národních útvarů ve smyslu vládního programu a toto opatření široce popularizováno ve slovenské veřejnosti, a to prostřednictvím SNR.

Na témže zasedání schválila vláda i zřízení sovětské vojenské mise u ministerstva národní obrany.

¹ Autorem článku je M. Faltan

² Osmičlenný přípravný výbor pro organizování JSSR složený ze 4 zástupců KSS a 4 zástupců DS byl jmenován 12. 4. 1945 [Pravda, 13. 4. 1945, čís. 43.]

³ Přípravy k založení jednotné organizace rolníků prováděla KSS současně s utvářením orgánů lidové státní moci na osvobozeném území. Se vši vážností a naléhavostí byla důležitost tohoto úkolu zdůrazněna již na košické pracovní konferenci KSS. Budování organizace však naráželo na překážku spočívající v tom, že neexistovala dohoda s Demokratickou stranou o rolnickém svazu. Podstata problému byla vyjasněna na konferenci funkcionářů KSS 8. 4. 1945, kde bylo konstatováno: „Agrárníci označovali námi zakládané Svazy rolnictva za komunistické svazy a volali po vytvoření zvláštních demokratických svazů [tzn. fungujících jako okrajové organizace DS — pozn. editorů]. Proto při nejmenším na východním Slovensku se ukázalo být účelným, aby bylo kombinováno tvoření jednotných svazů zdola zásahy shora v dohodě s Demokratickou stranou. Pro jednotné svazy nálada je. Chceme, aby se do Svazu dostala většina rolnictva. Při jiném postupu bychom tam nedostali rolníky, kteří k nám nemají důvěru.“ [AÚD KSS Praha, f. 68, inv. j. 13.]

K dohodě o vybudování jednotných svazů slovenského rolnictva (a mládeže) a o jejich zastoupení v Národní frontě došlo v polovině března na poradě zástupců KSS a DS, na níž byla uzavřena zásadní dohoda o vytvoření společného orgánu Národní fronty [Pravda, 17. 3. 1945]. Úkoly při budování rolnického svazu pak byly konkretizovány ve společných organizačních pokynech o vytváření orgánů Národní fronty na Slovensku (viz